

Hvilken p-pille er tryggest?

P-piller gir noe økt risiko for blodpropp og hjerteinfarkt. Noen piller har lavere risiko enn andre.

I en studie som nylig er publisert i tidsskriftet *BMJ* ble data om ca. fem millioner franske kvinner samlet inn (1). Kvinner som brukte p-piller med ulike gestagener og forskjellig dose østrogen, ble identifisert gjennom det landsomfattende helseforsikringsregisteret, der samtlige borgere er registrert. Snittalderen var 28 år. Dataene ble koblet mot en database over utskrivelsesdiagnose fra alle landets sykehus.

Absolutt risiko for lungeemboli, iskemisk hjerneslag og hjerteinfarkt var henholdsvis 33, 19 og 7 per 100 000 kvinneår. Etter jus-

tering for flere risikofaktorer og progestorontype var relativ risiko for lungeemboli ved p-piller med lavdose østrogen, dvs. 20 mikrogram, 0,75 (95 % KI 0,67–0,85), sammenlignet med p-piller med 30–40 mikrogram østrogen. Tilsvarende tall for iskemisk hjerneslag og hjerteinfarkt var henholdsvis 0,82 (0,70–0,96) og 0,56 (0,39–0,79). Etter justering for østrogendose og risikofaktorer var både desogestrel og gestoden assosiert med signifikant høyere relativ risiko for lungeemboli, sammenlignet med levonorgestrel.

Illustrasjonsfoto: Kristin Svorte/Scanpix

Nyfødtscreening for sjelden sykdom?

Alle nyfødte barn screenes for medfødte, alvorlige sykdommer. En ny metode for påvisning av Niemann-Picks sykdom type C er nå utviklet.

Niemann-Picks sykdom type C (NPC) er en sjelden, arvelig og alvorlig tilstand som skyldes feil i fettomsetningen i cellene. Sykdommen skyldes mutasjoner i genet *NPC1*, hvis protein er nødvendig for transport av kolesterol inne i cellene. Symptomene er diffuse, og dagens diagnostiske metoder er mangelfulle. Det finnes nå legemidler under utprøving mot sykdommen. Dette er bakgrunnen for ønsket om å utvikle en screeningmetode.

Den metabolske profilen ved Niemann-

Picks sykdom type C ble undersøkt med massespektrometri (LC-MS/MS) (1). Tre gallesyrer som var økt i plasma kun fra slike pasienter, ble identifisert for første gang, og en metode for å måle glysinkonjugert gallesyre i filterblodprøver fra pasienter, bærere og kontrollpersoner ble utviklet. Analyser av mer enn 5 000 prøver ga 100 % sensitivitet og spesifisitet for sykdommen.

– Nyfødtscreening har som mål å gi best mulig tilbud med testing for alvorlige sykdommer, så denne studien er av stor interesse for oss, sier Rolf Dagfinn Pettersen, som er leder for nyfødtscreeningen i Norge. – Et hovedprinsipp for å inkludere en sykdom i nyfødtscreeningprogrammet er at det finnes effektiv behandling som må starte tidlig. Det blir spennende å se resultatene av ny behandling for Niemann-Picks sykdom type C, sier han.

– Dette er en stor og godt gjennomført studie som bekrefter at risikoen for tromboemboliske komplikasjoner ved p-pillebruk er relatert til østrogendosen, uavhengig av type gestagen, sier Britt-Ingjerd Nesheim, professor emeritus og tidligere avdelingsoverlege ved Kvinneklinikken, Oslo universitetssykehus, Ullevål.

– P-piller som inneholder gestagenene desogestrel og gestoden gir en høyere risiko for venøse tromboser, i denne studien lungeemboli, enn dem som inneholder levonorgestrel, for samme østrogendose, sier hun. – Forskerne har kunnet kontrollere for de fleste konfunderende faktorer, unntatt røyking. Det betyr antagelig ikke så mye, ettersom det ikke er grunn til å tro at røyking fordeles seg ulikt mellom kvinner som bruker de ulike p-pillepreparatene, eller at kombinasjonen p-piller og røyking slår ulikt ut avhengig av typen hormoner, mener hun.

– Studien omfattet ikke p-piller med drospenon, men i andre studier har man ikke kunnet utelukke at også dette gestagenet medfører en større risiko enn levonorgestrel, sier Nesheim, som mener at kombinasjonen 20 mikrogram etinyløstradiol og levonorgestrel bør være førstevalget for en kvinne som ønsker å bruke kombinasjonspiller.

Ketil Slagstad
Tidsskriftet

Litteratur

1. Weill A, Dalichampt M, Raguideau F et al. Low dose oestrogen combined oral contraception and risk of pulmonary embolism, stroke, and myocardial infarction in five million French women: cohort study. *BMJ* 2016; 353: i2002.

– En svakhet i studien er at analysene ikke er gjort på nyfødtp prøver fra pasienter med sykdommen. Biomarkører kan ha betydelig aldersrelaterte variasjoner, og det er derfor fortsatt uklart om metoden er velegnet til nyfødtscreening. Metoden krever dessuten egen prøveopparbeiding og analyse. I dag tester vi i Norge for 19 ulike tilstander med massespektrometri fra en enkelt ekstraksjon og med samme metode, sier Pettersen.

Ruth Halsne
Oslo

Litteratur

1. Jiang X, Sidhu R, Mydock-McGrane L et al. Development of a bile acid-based newborn screen for Niemann-Pick disease type C. *Sci Transl Med* 2016; 8: 337ra63.